

פרשת מסעי – ראשון

לג (ס) אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לַעֲבֹדָתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

א אליו מטלוי בני ישראל, דנפקו מארעא דמצרים לחיליהון: בידא דמשה, ואהרון.

רס"ו אלה מסעי: "למה נכתבו המסעות הללו להודיע חסדיו של מקום שאעפ"י שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר לא תאמר שהיו נעים ומטולטלי' ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה שהרי אינן כאן אלא ארבעים ושתים מסעות צא מהם י"ד שכולם היו בשנה ראשונה קודם גזירה משנסעו מרעמסס עד שבאו לרתמה שמשם נשתלחו המרגלים שנא' (במדבר יב) ואחר נסעו העם מחצרות וגו' (שם יג) שלח לך אנשים וגו' וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו ברתמה למדת שהיא במדבר פארן ועוד הוצא משם ח' מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מהר ההר עד ערבות מואב בשנת הארבעים נמצא שכל שמנה ושלשים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות זה מיסודו של רבי משה הדרשן ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפואתו כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות אמר לו כאן ישנונו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשך וכו' (במדבר רבה)

(ב) ויכתב משה את־מוצאיהם למסעיהם על־פי יהוה ואֵלה מסעיהם למוצאיהם:

ב וכתב משה את מוצאיהם, למטלניהון על מימרא דיי; ואלין מטלניהון, למפקניהון.

(ג) ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמשה עשר יום לחדש הראשון ממחרת הפסח יצאו בני־ישראל ביד רמה לעיני כל־מצרים:

ג ונטלו מרעמסס בחדא, בחמישת עשרא יומא לחדא קדמאה: מבחר פסחא, נפקו בני ישראל בריש גלי לעיני, כל מצראי.

(ד) ומצרים מקברים את אשר הכה יהוה בהם כל־בכור ובאלהיהם עשה יהוה שפטים:

ד ומצראי מקברין, את דקטל יי בהון כל בכרא; ובטעותהון, עבד יי דינין.

רס"ז ומצרים מקברים: טרודים באכלם:

ה ונטלו בני ישראל, מרעמסס; ושרו, בסכות.

(ו) ויסעו מסכת ויחנו באֶת־אשר בקצה המדבר:

ו ונטלו, מסכות; ושרו באיתם, דבסטור מדברא.

(ז) ויסעו מאֶת־פַּיִי וישב על־פַּי החִירָת אשר על־פַּי בעל צִפּוֹן ויחנו לפַּי מִגְדֹל:

ז ונטלו, מאיתם, ותב על פם חירתא, דקדם בעיל צפון; ושרו, קדם מגדול.

(ח) ויסעו מפַּיִי החִירָת ויעברו בתוֹדֵיהֶם המדְבָרָה וילכו דרך שלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר אֶתֶם ויחנו בַּמֶּרֶה:

ח ונטלו מן קדם חירתא, ועברו בגו קמא למדברא; ואזלו מהלך תלתא יומין, במדברא דאיתם, ושרו, במרה.

(ט) ויסעו מֶמְרָה ויבאו אֵילָמָה וּבְאֵילָם שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וּשְׁבַעִים תְּמָרִים ויחנו־שָׁם:

ט ונטלו, ממרה, ואתו, לאילים; ובאילים תרי עשר מבועין דמיין, ושבעין דקלין ושרו תמן.

(י) ויסעו מאֵילָם ויחנו ים־סוּף:

י ונטלו, מאילים; ושרו, על ימא דסוף.

(יא) ויסעו מִיַּם־סוּף ויחנו בַּמִּדְבָּר־סִין:

יא ונטלו, מימא דסוף; ושרו, במדברא דסין.

(יב) ויסעו מַמְדִּבְר־סִין ויחנו בַּדְּפָקָה:

יב ונטלו, ממדברא דסין; ושרו, בדפקה.

(יג) ויסעו מַדְּפָקָה ויחנו בְּאֵלוֹשׁ:

יג ונטלו, מדפקה; ושרו, באלוש.

(יד) ויסעו מֵאֵלוֹשׁ ויחנו בְּרַפִּידִם וְלֹא־הָיָה שָׁם מַיִם לָעַם לְשִׁתּוֹת:

יד ונטלו, מאלוש; ושרו, ברפידים, ולא הוה תמן מיא לעמא, למשתי.

(טו) ויסעו מִרַפִּידִם ויחנו בַּמִּדְבָּר סִינִי:

טו ונטלו, מרפידים; ושרו, במדברא דסיני.

(טז) ויסעו מַמְדִּבְר סִינִי ויחנו בְּקִבְרֹת הַתְּאוּה:

טז ונטלו, ממדברא דסיני; ושרו, בקברי דמשאלי.

(יז) ויסעו מִקִּבְרֹת הַתְּאוּה ויחנו בַּחֲצֹרֹת:

יז ונטלו, מקברי דמשאלי; ושרו, בחצרות.

(יח) ויסעו מַחֲצֹרֹת ויחנו בְּרִתְמָה:

יח ונטלו, מחצרות; ושרו, ברתמה.

רס"ז ויחנו ברתמה: על שם לשון הרע של מרגלים, שנאמר (תהלים קכ) : "מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה חצי גבור שנונים עם גחלי רתמים":

יט ונטלו, מרתמה; ושרו, ברמון פרץ.

(יט) ויסעו מִרְתְּמָה ויחנו בְּרַמּוֹן פָּרִץ:

כ ונטלו, מרמון פרץ; ושרו, בלבנה.

(כ) ויסעו מְרַמּוֹן פָּרִץ ויחנו בְּלִבְנָה:

כא ונטלו, מלבנה; ושרו, ברסה.

(כא) ויסעו מִלִּבְנָה ויחנו בְּרִסָּה:

כב ונטלו, מרסה; ושרו, בקהלתה.

(כב) ויסעו מִקְּהֻלָּתָה ויחנו בְּהַר־שִׁפְר:

כג ונטלו, מקהלתה; ושרו, בטורא דשפר.

(כג) ויסעו מִהַר־שִׁפְר ויחנו בַּחֲרָדָה:

כד ונטלו, מטורא דשפר; ושרו, בחרדה.

(כד) ויסעו מַחֲרָדָה ויחנו בַּמִּקְהֻלָּת:

כה ונטלו, מחרדה; ושרו, במקהלות.

(כה) ויסעו מִמִּקְהֻלָּת ויחנו בַּתַּחַת:

כו ונטלו, ממקהלות; ושרו, בתחת.

(כו) ויסעו מִתַּחַת ויחנו בַּתַּרְח:

כז ונטלו, מתחת; ושרו, בתרח.

(כז) ויסעו מִתַּרְח ויחנו בַּמִּתְקָה:

כח ונטלו, מתרח; ושרו, במתקה.

(כח) ויסעו מִמִּתְקָה ויחנו בַּחֲשֻׁמְנָה:

כט ונטלו, ממתקה; ושרו, בחשמונה.

(כט) ויסעו מִחֲשֻׁמְנָה ויחנו בַּמִּסְרוֹת:

ל ונטלו, מחשמונה; ושרו, במוסרות.

(ל) ויסעו מִמִּסְרוֹת ויחנו בְּבִנֵי יַעֲקֹן:

לא ונטלו, ממוסרות; ושרו, בבני יעקן.

(לב) ויסעו מִבְּנֵי יַעֲקֹן ויחנו בְּחֹר הַגִּדְגָד:

לב ונטלו, מבני יעקן; ושרו, בחור גדגד.

(לג) ויסעו מִחֹר הַגִּדְגָד ויחנו בַּיַּטְבֵּתָה:

לג ונטלו, מחור גדגד; ושרו, ביטבתה.

(לד) ויסעו מִיַּטְבֵּתָה ויחנו בַּעֲבֹרָנָה:

לד ונטלו, מיטבתה; ושרו, בעבורנה.

(לה) ויסעו מֵעֲבֹרָנָה ויחנו בַּעֲצִיזֵי גִבְר:

לה ונטלו, מעבורנה; ושרו, בעציון גבר.

(לו) ויסעו מֵעֲצִיזֵי גִבְר ויחנו בַּמִּדְבָּר־צֹן הוּא קָדֵשׁ:

לו ונטלו, מעציון גבר; ושרו במדברא דצין, היא רקם.

(לז) ויסעו מִקָּדֵשׁ ויחנו בְּהַר הָהָר בְּקֶצֶה אֶרֶץ אֲדוֹם:

לז ונטלו, מקדם; ושרו בהור טורא, בסיפי ארעא דאדום.

(לח) ויעל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֶל־הָהָר עַל־פִּי יְהוָה וימת שָׁם בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בָּאֶחָד לַחֹדֶשׁ:

לח וסליק אהרון קהנא להור טורא, על מימרא דיי ומית תמן: בשנת ארבעין, למפק בני ישראל מארעא דמצרים, בחדא חמישא, בחד לחדא.

רס"ז על־פִּי ה': מלמד, שמת בנשיקה:

לט ואהרון, בר מאה ועשרין ותלת שנין, בד מית, בהור טורא.

(לט) וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וָעֶשְׂרִים וּמֵאֵת שָׁנָה בָּמָתוֹ בְּהַר הָהָר:

מ ושמע, הכנעני מלך ערד והוא יושב בגגב בארץ כנען בבא בני ישראל:

רס"ז וישמע הכנעני: כאן למדך, שמינת אהרן היא השמועה, שנסתלקו ענני כבוד וכסבור שנתנה רשות להלחם בישראל, לפיכך חזר וכתבה:

מא ונטלו, מהור טורא; ושרו, בצלמונה.

(מא) ויסעו מִהַר הָהָר ויחנו בְּצִלְמוֹנָה:

מב ונטלו, מצלמונה; ושרו, בפנון.

(מב) ויסעו מִצִּלְמוֹנָה ויחנו בְּפוֹנוֹן:

מג ונטלו, מפנון; ושרו, באובות.

(מג) ויסעו מֵאֹבֹת ויחנו בְּעֵי הָעֲבָרִים בְּגִבּוֹל מוֹאָב:

מד ונטלו, מאובות; ושרו במגזת עבראי, בתחום מואב.

רס"ז בעֵי הָעֲבָרִים: לשון תרבות וגלים כמו (מכה מ): "לעי העדרה" (תהילים עט): "שמו את־ירושלם לעיים":

מה ונטלו, ממגזתא; ושרו, בדיבון גד.

(מד) ויסעו מִדִּיבּוֹן גָּד ויחנו בְּעֵלְמוֹן דִּבְלַת־יָמָה:

מו ונטלו, מדיבון גד; ושרו, בעלמון דבלתימה.

(מה) ויסעו מֵעֵלְמוֹן דִּבְלַת־יָמָה ויחנו בְּחֹרֵי הָעֲבָרִים לַפָּנִי נָבוֹ:

מו ונטלו, מעלמון דבלתימה; ושרו בטורי דעבראי, דקדם נבו.

(מה) ויסעו מִחֹרֵי הָעֲבָרִים ויחנו בְּעֹרֶבֶת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ:

מח ונטלו, מחורי העברים דעבראי; ושרו במישריא דמואב, על ירדנא דיריחו.

(מז) ויחנו עַל־יַרְדֵּן מִבֵּית הַיִּשְׁמָת עַד אֲבֵל הַשָּׁטִים:

מט ושרו על ירדנא מבית הישמות, עד מישר ששין, במישריא, דמואב.

רס"ז מבֵּית הַיִּשְׁמָת עַד אֲבֵל הַשָּׁטִים: כאן למדך שעזר מחנה רבה בר בר תנא: "לדידי חזי לי הווא אתרא וכו'". אבל השטים: מישור של שטים "אבל" שמו:

מט ושרו על ירדנא ישראל י"ב מיל דאמר הווא אתרא וכו'". אבל השטים: מישור של שטים "אבל" שמו: